

АЗБУКА
ДЛЯ
ОБУЧЕНІЯ ГРАМОТЪ
АЛТАЙСКИХЪ
ИНОРОДЧЕСКИХЪ ДѢТЕЙ.

БІЙСКЪ.
Типографія „Товарищество“.
1916

Ойрот.
3-81

АЗБУКА

ДЛЯ

ОБУЧЕНІЯ ГРАМОТЪ

АЛТАЙСКИХЪ

ИНОРОДЧЕСКИХЪ ДѢТЕЙ.

БІЙСКЪ,
Типографія „Товарищество“,
1916.

Инв. № 307

1910-2-18

АЗБУКА

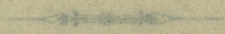
РЕД.

ОБРАЗЦЫ ПИСЬМА

12 июля 1910 г. Печать разрешается. Макарий, Архиепископ Томский.

АЛФАВИТЪ

ПЕРВОУЧЕБНИКЪ

Издательство
Томского Архиепископства
1910

№ 207

ДВУХСОТНЫЯ.
Э Э Н

А У Ч Ш

Аа ау уа уу Аш ач а-чу Уч чу у-чу.

С О

Ас ус су суу ос оош у-уш ча ач.

Л Ы

Ал а-ла ал-у ал-ыш ча-чы уулы сылу
са-ла ус сус ыс със шы-ла чы-ла ча-лу
су-лу.

М Ö Ü

Ос өс ол өл-ү ул үлү оч үч уч ус
үс өл чө-л шал ма ма-ма мүс мүс ма-лы.

Н Е Э

Эе аа оо.

Не э-не а-на се-ни ме-ни а-ны үн он
эм ма сен мен ол.

Т И

Эт ит ат от ту от-ту ат-ту эт-тү ит-
тү үт-тү тил ти-ли тиш таш тал өт ич
и-чи та-ла.

П

Па-а он он-ту та-на эн эн-тү ан ан-ту
пе пе-лү пет теп пит пал өп.

К Р

Эр өр үр ак ар кар кул кер көр.

ДВУХСЛОЖНЫЕ.

Ичет, нени, неме, мени, өлө, өлөт, эли, ичи, очо, үчү, үни, ине, чечет, Орө, үре, эри, кире, кере, кара, көрө, кулы.

ТРЕХСЛОЖНЫЕ.

У-чу-на, а-лы-мы, а-ча-на, у-лы-на, малы-на, та-ра-мал, па-ра-ла, кы-ра-лу, то-ло-но, не-ме-ни, ө-лөр-теп. Э-ли-не, и-чи-не, ү-ни-не, и-не-ни, че-чек, ө-ро-кө, кире-ри, ке-ре-ке.

ЧЕТЫРЕХСЛОЖНЫЕ.

Са-лы-мы-на, у-чу-ры-на, а-чу-ла-нар, та-ры-на-ла, а-лы-мы-на, о-ту-рала, и-че-ри-не, тө-рө-ли-не, и-не-ле-ри.

Аны ал. Учунa сал. Энеме парaин. Алымы улу. Малы амыр туру. Ат учун. Чачы ас. Ол улу. Алу ул.

Нени ичер. Нени көрөр. Ит үрет. Ол келет. Ичери эм. Өрө эмес. Ине кирет. Өрө көр. Элине амыр. Аны чеч. Улу эмес. Чике сал. Кер ат. Керечи эмес.

ј, ја, јо, ју, јы.

ОДНОСЛОЖНЫЯ.

Јаш, јас, јан, јат, јап.

Јол, јон, јул, јум, јун, јут, јок, јыш, јыл, јыт, јар, јор, јык.

ДВУХСЛОЖНЫЯ.

Јалы, јама, јамы, јана, јаны, јака, јаку, јакы, јара, јарык, јарып, јолык, јарык, јула, јулун, јумы, јунат, јунун, јура, јылан, јылу, јалын.

ТРЕХСЛОЖНЫЯ:

јалама, јалына, јалынып, јамынып, јамачы, јамылу, јамынар, јанарын, јаны-

на, јаканы, јарала, јарылып, јолына,
јонына, јумына, јумынын, јылынып,
јыланы, јыканын.

ЧЕТЫРЕХСЛОЖНЫЕ:

Јаламаны, јамачылап, јамынары, јана-
рына, јалынары, јаманына, јарылары,
јас келет, јанып пар, јамы алат, јалы,
ас. Ак јарык, јалама ал, јалынып тур,
јол јарыт. Аны јун, јок туру, јолына
тур, јунунуп ал. Аны јамачыла, јылан
јылат. Ак јакалу, јылу јас, јанар јолым,
јанаттан јол. Ары јан, јулуп ал, јарып
көр.

је, ји, јө, јү

Је, јес, јел, јет, јек, јер, јир, јон, јүс,
јүк, јүр,
јелет, јелиш, јети, јекен, јири, јөлөн,
јөлө, јүрүш, јүрүм, јүрет.

Јелеттени, јекенине, јөлөнөри, јүрү-
мине, јүреттени.

Јерине јанат, јелеттени јок, јекенин ал,
јерине келер. Ак-ару іүрүм, јолына јет,
јүрүп кел, јүреттен јол, јер ал, јүс төмен,
јорык јүр.

*Для учителя: Начертанія мягкихъ
звуковъ, употребляемыхъ въ алтайскихъ
нарѣчїяхъ только въ срединѣ слова, меж-
ду двумя гласными: б, г, д, з, ж.*

*Въ началѣ и въ концѣ слова эти
звуки произносятся твердо и изобра-
жаются соответствующими имъ бук-
вами: п, к, т, с, ш.*

Б Г

Аба, ага, обого, ап, обы, ук, угы, ок,
огы, көп, көби, ак, агы, түп, түби, көк,
көги, как, кагы, кеп, кеби, сек, сеги, пек,
пеги, пүк, пүги.

Д З Ж

Ат, ады, ада, от, оды, кут, куды, куда, ас, азы, аза, өс, öзи, кос, козы, көс, көзи, аш, ажы, ош, ожы, уш, ужы, тат, тады, сас, сазы, кош, ко́жы, сөс, сөзи, меес, меези, мүс, мүзи, шок, шогы, үт, үди, сүт, сүди, эт, эди.

Два одинаковые согласные буквы.

ТТ, СС, КК

Ат, атту, кес, кессе, көк, көк-кө, от, отту, өт, өтту, кас, касса, ук, укка, чык, чыккан, ак, аккан.

Два разные согласные рядомъ.

Ал, алды, кол, колдо, кар, карлу, карда, ак, акту, кептү, апсак, аспак, аксак, каспа.

Пир, эки, үч, төрт, пеш, алты, жети, сегис, тогус. Челду эт тишке кысталар, чечеркек кижн сөскө кысталар.

Й Ñ

Аи, ай, аи, аиы, ои, ой, ои, оиы, уи, уи, муи, кул, кулуи, эи, мении, сении, ыи, ыила, ыилаба, тии, тииин, тиибе, тиии, тиинде.

Кутай ои, етсии, Кутайга мөргү. Аайлап айт. Аи аидап јурди. Олөр ои јет-ти. Тои јерге үи сал. Кайран Алтай. Тои пудакту карагаи. Кой кузеди. Койчи уул. Күйген өрт. Сийлаган пичик. Кайран өлди. Сайга чыкты, јес аяк. Эи озо чыккан бала. Устүни Кутай. Эртен турала, јүзүи јун. Кутайга мөргү. Чын јай јайда. Ада энеи күндүле. Уккалу сөскө уккур бол. Пойиинай јаанды күндүле, јакшы уул адазына уккур. Сөс уккас уул

кыялга түжер. Кары жажы жеткенди жек
көрбө, жаманга жанашсай жаманы жугар,
жакшаа жанашсай, жакшысы жугар. Пого-
чидагы обогоо неме салба.

МНОГОСЛОЖНЫЯ.

Айтпаста, полбосто, тиргиспес, өчөш-
пес, тартырбас, уурзынбас, Аркамдагы,
карындажында, өктөнишпе, жакшыркаба,
жаттырыспады, солунзынбады. Каткыры-
шпаганда. Уренелбегенимде, санагазын-
дагы.

Санаган сагыш-пыла полбос. Салган
Кудайди—была болор. Тайдагызын тай
билер, жаңы тоңың жаңыска кий. Ески
тоңың жаңыртгып кий.

Кыжыкту жылда ит семис, каарлу
жылда камсемис.

Буквы, неупотребляемыя въ алтайской азбукѣ или имѣющія нѣсколько иное произношеніе.

ГЛАСНЫЯ.

Я, ё. е.

Яша, шея, пуля, моя, няня. Петя, Надя, мясо, ясли; ляля, моря, себя, Коля, ягода, Таня, мел, лен, плел, елка, елей, Елисѣй, единый, ей-ей, ель.

ю, ъ.

Пою, шлю, пошлю, погуляю, пошли няню, мы шли по полю, мѣдный, стѣна, сѣно, юноша, ѣли, людей, пошлю.

Буквы б, ж, з, д, г, употребляемыя
въ началъ русскихъ словъ.

Ба, бо, бу, бѣ, бѣ, би, бю, баба, бо-
бы, бука, быки, бѣда. Была бѣда. Бабуш-
ка и тетушки были у меня. Мама бобы
садила.

Ж, З.

Жа, за, жо, зо, жу, зу, же зе, жи, зи,
жю, зю.

Куй желѣзо. Зима пришла. Заря по-
казалась. Зола насыпана. Желтое поле.
Змѣя ужалила. Змѣиное жало. Жили
люди. Ползали жуки.

Желѣзо темир. Зима кыш. Заря таѣ.
Зола кѹл. Желтый сары. Змѣя јылан.
Ужалила чакан. Змѣиное јыланнѣ Жало
чагагы. Зубы тиш. Зубы болѣли тижѣ
уурыган.

Да, до, ду, дѣ, де, ди, ды, дю.

Дары сійлар, дарю сійлап јадым,
дядя таай, дѣдушка өбөгөн. Дѣло керек.
Дуня, душа тын, дыня, доля улеш, долото.

Г.

Га, го, гу, гы, ге, гѣ, ги, ги, гю.

Гуси кастар, луга јалай, погаси үчүр.
Гирия кіра, гора туу, глаза көстөр, грѣхи
килинчектер, гоню качырып јадым, го-
луби куулелер.

*Начертанія звуковъ, которыхъ нѣтъ
въ алтайскомъ языкѣ.*

В, Ө, Ф.

Ва, во, вы, ве, ви, вю, өа, фе, өи, фю.
өе, фи, фю, өю.

Веди, Өедя, вилы, пилы, вишу, пишу.
вороха, пороха, баба, папа, вяло, пяло.

води, поди, выли, пыли, были. Филата,
Пилата.

Веди меня—мени алшар. —Өедю при-
веди—Өедяны акел. Ваши пины гдѣ—
Слердйи кирелеригер кайда? Повѣсь ги-
рю—Кіираны илии кой.

Х.

Ха, хо, ху, хы, хе, хи.

Хожу, кожу, кила, хила, куда, худо,
мука, муха. Хожу по полю—јалаһа јү-
рум. Кожу вывѣсили—терени илии кой-
дылар. Хилые старики—уяһ өбөгөндөр.
Худая вода—јаман су. Муха на муку
сѣла. Чымын кулурга конгон.

Ц.

Ца, цо, цу, цы, цѣ, ци, це.

Царя, заря, зѣло, село, Захарій, за-
вѣса, зацѣпила. Цѣпи надѣты—кынҗы

сугуп салгап. Сѣно ставлю—өлөн деп
јадым. Цѣна висока—паазы јаан. Сѣни
выстроены—сѣнек јазалган. Дома оцѣ-
нены—үйлер паалап салган. Церковь на-
ша деревянная—церквебис агащ церкве.
Отцово имѣніе—аданын јоожози. Отзову
его—аны кычырып аларым.

Щ.

Ща, що, щу, щи, ще, щѣ.

Ши—кочө, щека—јаак, щука—чор-
тон, счастье—рыс, щавель—алайн. Храни
завѣтъ—кереести чебер тут. Ищи
счастія—ырысты педире. Щека опухла
—јаак тижиген.

Царица Преплагая. Надежда Пресвя-
тая. Защита гонимыхъ людей. Всепѣтая
Дѣва вѣчная, Всесвятѣйшая. Помощь
безпомощному. Дитѣ сирому, безпріют-
ному, Матерь нѣжная. Защити беззащит-
наго. Препывай во святой церкви.

Ъ, Ъ.

Ѓли, ѣлъ, ели, ель, сѣли, сѣлъ, соли, соль, кони, конь, рады, радъ, жаръ, шаръ, жарь, шарь, день, тѣнь, паръ, волъ, полъ. Пошли въ школу. Лебедь рвется въ облака. Щука тянетъ въ воду. Ракъ пятится назадъ. Мѣдъ, медъ, лень, орель, плель, мелъ, вель. Ваня вель лошадь. Огородъ обнесенъ заборомъ.

Ю, Ѳ, Я.

Сѣлъ, сѣлъ, Марія, Марья, Софія, Софья, Евфросинія, Евфросинья, имѣніе, имѣнье, житіе, житье, судія, судья, бью, пью, чья, рыба.

Одинъ Богъ. Два естества. Три лица. Четыре Евангелія. Пять чувствъ. Шестъ часовъ. Семь дней. Восемь мѣсяцевъ. Девять вѣковъ. Вѣкъ—сто лѣтъ.

Гдѣ кайда. Мнѣ маа. Кто кем. Что не.
Зло јаман. Шлю ииі јадым. Для учун.
Ржи арыштын. Жди сакта. Рву үзуп
јадым. Швы јиктер. Дно түй. Жму сыгыш
јадым. Жги күйдүр. Гну пүгүп јадым. Со
мнои мениі биле. Въ домѣ үй ичинде.

Барсь, кедрь, вихрь, дернь, мозгь,
шолкъ, визгь, холмь, свисть, хвость,
гвоздь, сплошь, вскользь, острь, язвь,
холсть, пестрь.

Аа **Бб** **Вв** **Гг** **Дд** **Ее**
азъ буки вѣди глаголь добро есть

Жж **Зз** **Ии** **Іі** **Кк** **Лл**
живете земля иже и како люди

Мм **Нн** **Оо** **Пп** **Рр** **Сс**
мыслете нашъ онъ покой рцы слово

Тт **Уу** **Фф** **Хх** **Цц** **Чч**
твердо у ферть херь цы червь

Шш **Щщ** **Ъ** **Ы** **Ь** **Ѣѣ**
ша ща ерь еры ерь ять

Ээ **Юю** **Яя** **Ѧѧ** **Ѩѩ.**
э ю я ѣта ижица.

РУКОПИСНЫЯ БУКВЫ.

Аа Бб Вв Гг Дд Ее

Жж Зз Ии Йй Кк Лл

Мм Нн Оо Пп Рр Сс

Тт Уу Фф Хх Цц Чч

Шш Щщ ъ ѓ ѓ ѓ Дз Юю

Яя Ѧ ѧ Ѩ

Кудайга баш. *Слава Богу.*

Ада, Уул, Агару Тын-јаныс Кудай.
Отець, Сынъ и Святой Духъ—Единый Богъ.

Агару Кутай, агару кўч, агару өлбөс бишти кайрыла. *Святой Боже, святой крѣпкій, святой безсмертный, помилуй насъ.*

Е меним Кутаим Иисусе Христос, маа алкыш пер. *Боже мой, Иисусе Христе! благослови меня.*

Е Кутайдын Енези Агару Кыс Марія! мени аргала. *Матерь Божія Святая Дѣва Марія! спаси меня.*

Е Агару Ангел Сакчым! менин учун Кудайга мөргү. *Святой Ангелъ Хранитель мой, моли Бога о мнѣ.*

Адаа, Уулга, Агару Тынга алкыш јесин. *Слава Отцу и Сыну и Святому Духу.*

Кутайды сана, Анын абыстарын кўндүле.

Кудайдаң коркугар, Каанды кўндүлегер. Агыннай алып, Кутайга

сал, албадап алганын салба. Ада
енеңди күндүлеп жүр.

Јааннын сөзин јанчыка сал, Кары-
нын сөзин капчыка сал, јаанга укур
бол, јакшаа јогу бол, јаандардын
алдында јамыркап, паиркап отурба.

Аилчы келзе сійлап јур, агынча ер-
мектеп жүр.

Айдар сөзин ас ползын, ар киже
ус ползын.

Пилерге пир сөс, пилбеске муң сөс.

Көп адып мерген полбос, көп айдып
чечен полбос.

Челду ет тишке кысталар, чечеркек
кижи сөскө кысталар.

Сайгакчы сайалар, сагыжи кунгуар.

1 одинъ,

2 два,

3 три,

4 четыре,

5 пять,

6 шесть,

7 семь,	40 сорокъ,
8 восемьъ,	50 пятьдесятъ,
9 девять,	60 шестьдесятъ,
10 десять,	70 семьдесятъ,
20 двадцать,	80 восемьдесятъ,
30 тридцать,	90 девяносто,
100 сто.	

Кадрай кижы калтырап јүрер, катты
балазы аштап јүрер.

Ас таа ползо, поиндїи ползын, арык-
таа болзо, поидіи јизин.

Ј е т т и к ү н .

*Воскресеньє, понедѣльникъ, вторникъ,
среда, четвергъ, пятница, суббота.*

*Воскресеньє пайрам күн. Среда орозо
күн. Пятница орозо күн. Јети күнди
недѣля деп айдар.*

Пир жылдын күни үч жүс алтон пеш күн.

Пир жылдын недѣлязы пежон еки недѣля.

Пир жылдын ай онеки ай.

Онеки айдын ады: 1—январь, 2—февраль, 3—мартъ, 4—апрѣль, 5—май, 6—июнь, 7—июль, 8—августъ, 9—сентябрь, 10—октябрь, 11—ноябрь, 12—декабрь;

јастын үч ай: мартъ, апрѣль, май;

јайдын үч ай: июнь, июль, августъ;

күстин үч ай: сентябрь, октябрь, ноябрь;

кыштын үч ай: декабрь, январь, февраль.

Төрт пөлгөн жылдын өи: јас, јай, күс, кыш.

Четыре времени года: весна, лѣто, осень, зима.

Пир недѣлений күни јети күн. Пир айдын күни отус күн. Кажы пир айдын јирме сегис күн.

Пайрамдар. Праздники.

Пайрамный пайрамы Пасха деп пайрам. Анай өскө онеки улу пайрам.

Кутай учурлу жети улу пайрам.

1) *Рождество Христово*, 2) *Богоявление* или *Крещение Господне*, 3) *Входъ Господень въ Иерусалимъ* или *Вербное Воскресенье*, 4) *Вознесение Господне*, 5) *Троицынъ день*, 6) *Преображение Господне*, 7) *Воздвижение Животворящаго Креста*.

Кудай Енези учурлу пеш улу пайрам.

1) *Рождество Богородицы*, 2) *Введение во храмъ Пресвятой Богородицы*, 3) *Срътеніе*, 4) *Благовѣщеніе*, 5) *Успеніе Пресвятыя Богородицы*.

Төрт орозо. Четыре поста.

1) *Великій постъ* или *Четыредесятница*;
2) *Петровъ постъ*; 3) *Успенскій постъ*;
4) *Рождественскій* или *Филиповъ постъ*.

Каан Кутай Исус Христос палдарга алкыш
перип турганы.

Кижилер Исус Христосты колын салып
тійзин деп, Аа күчү палдарды акелген.
Анын үренчиктери муны көрөлө, бала
акелгендерди јуудатпай турган. Исус
Христос үренчиктерин Бойуна кычырып
алып, аларга айты: палдар Маа келип јүр-
зин: алардын келерин токтотпогор. Кудайдын
каандыгына андыйлар кирер.
Слерге айдыш турум: Кудайдын каанды-
гын бала јараткандый, кижин анызын ја-
радыш албаза, аа кирбес. Пу турган күчү-
лердин кажы бирүүзин тообозыгарда
чеберленигер. Алардын Ангелдары дезе
теңередеги Адамнын јүзин өргөлдикөрүп
турлар, теди. Анидала, аларды кучак-
тайгеле, алардын үстүне колын салып,
аларды алкап турды.

Разумѣніе грамоты даруется отъ Бога.

Варөоломей теген уулчак полгон.
Адазынын ады Бирилль, энезинин ады

Марія теп полгон. Алар экилези ак сагышту јакшы агылду полгон. Алар, азраган балабис јетинчи јажына јединди деп, үренер јетти деп, балазын пичике үренерге берип ийдилер. Варөөоломей үренгенин көксине алыналбай, ада энезин ачуга алдырат, бои-даа јайнуга калат. Уредүчи аны бирде кезедин, бирде јакшыбыла үредин, бололбой турды. Адазы енези, балабис неме билбес, түлей болбозын деп, карузып, бирде антап айдып, бирде јемелеп айдып јүрдилер. Варөөоломей үренерин бои даа таштабай, киченип-дее јүрзе, көксине алыналбады. Аниип үренеин деп јүрген бала, Кудайды полушка кычырбаза, кижиний не-дее кереги пүтнес туру деп, сананып алала, Кудайдай суранып јүрди. Бир күн уулчак адын педреп јурзе, бир агаштый төзинде карган јашту монах Кудайга мөргүп турганын көрөт. Анын јанына пазып келеле, анын пожоирын сакып турат. Кудайдын кижизи

мөргүп пожогондо, уулчак аа жууктай пазып келеле, башкойды. Айдарда, монах: «балам саа не керек?» тирде, уулчак айткан: мен пичике үренип жүрген едем: үредүчиний айдып бергенин көксиме алыналбай жүрум; эм бойум мунын аргазын таппай, ачуланып турум. Э Ада! Кудайдын кижизи сен едей: Кудайды пуурсадып, Аны маа полушсын деп, менин учун мөргүгей-миней? теди. Кудайдын кижизи ол жакшы санаалу уулчактын пичеке үренин деп жайнап жүргенин билеле, Кудайга мөргүди, алкыжын берип, айты: «мна, балам, Кудай саа пугүнней ала пичик билеринди берди» теди.

Варооломейдин үренин деп Кудайдай сураганы тек калбады. Анай ары ол, Кудайга ижене, киченип үренер болды. Сөзине танылып, көксине кирижер болды, Сүнезине тузалу книге кычырып, онын таштады.

Жагына јединген-заин, Кудайдын чи-

мине кичемелду болды; Кудайдаң коркор, Анын агару салымыбыла жүрер полды. Монах полуп, Сергий деп ад ададып алды. Түрү жүрген чагында Кудайдаң күчалынып, көп ууру кижилерди жасты. Кудайдын алдында жарамык, кижилердин үстүндө улу полуп, көп кижини Кудайга пуурсадып, Орус журтын көп кыйалдаң аргалады. Олгөн кинде анын агару сүнези Кудайдын жарыгында жүрү; мөйкү жидыбас эди сөөги Москва жанындагы Троицкая теп Лаврада жадып-жадыр. Преподобный Сергийдын байрам күни сентябрь айдын 25 күнүндө, база июль айдын 5 күнүндө болоттон.

Е Агару Сергий Ада! бис учун Кудайга мөргүгин. Каан Кудай сенин мөргүүн учун, агару Чимге бисти ойгортуп, агару салымы-была жүргүссин.

РАЗНЫЯ СВѢДѢНІЯ.

Суру: Чын Кудай теңерени жерди жайганынай бери канча жыл болды?

Кару: Жети муң төрт жүс жирме үч жыл болды.

Суру: Иисус Христос, бисти аргалаин деп, тейере-биле јер пүткен кинде канча жылында туулган?

Кару: Беш муң беш жүс сегис жалында туулган.

Суру: Иисус Христос Агару Кыс Маріядай туулганнай бери канча жыл болды?

Кару: Пир муң тогус жүс оналтынчи жылы болуп јат. 1916 жылда пу пичик пазылды.

Суру: Иисус Христос Агару Енедей туулала, канча јаштуда креске түшкен?

Кару: Отус јаштуунда.

Суру: Иисус Христос јердеги кижилерди чын јаңа үредип, јоболдуларды јазып, јүзүн түрлу кайкал едип јүргени канча жыл болгон?

Кару: Уч жыл, пир јарым.

Суру: Исус Христос бисти арга-лаин деп креске кере тартылып, кыйнадып өлгөн, үчүнчи күнүнде тирилип, теңерее чыкканы канча жаштуунда болгон?

Кару: Отус үч жарым жаштуунда.

Суру: Исус Христос жердеги ончо кижилердин, крестүлөрдүн, креси-жоктордун, түрүлөрдүн өлгөндөрдүн жаргызын пүдүрөргө, Бойунын магы-была, Ангелдар-была ем канча жыл бажында келер?

Кару: Муны кемдее билбес, жаңысла Чын Кудай билер. Анын учун Исус Христос Кудайбиска корукпай, уйалбай уткуп чыгарга, креси жоктор креске түшсин, ар кизи Кудайдын салымы-была жүрзин.

Суру: Креси-жоктор, килинчектү крестүлөр, жаргызы пүдүп, килинчеги учун кыинга түжеле, канча жыл кыйналар? Ак сагышту крестүлөр, ак кылынганы учун Кудайдын каандыгына киреле, канча жыл кубуксуп жыргап жүрөр?

Кару: Креси јоктордын, килинчектү крестүлердин кыны түгөнбес, актулардын јиргалы түгөнбөс, мөнкү полор.

Суру: јер үстүндеги јуртын ең јааны, ончодоң күч не јурт.

Кару: Орус јурт.

Суру: Орус јурт пүткели канча јыл болды?

Кару: Муң јылдан ажа берди. Пу 1916 јыл муң пежон төртинчи јыл.

Суру: Император Улу Кааныбистий ады кем?

Кару: Николай Александровичъ.

Суру: Ол канча јашту кижиге?

Кару: Пу 1916 јылда төртөн сегисе јашту болуп јат.

Суру: Ол Каан полголы канча јыл полды?

Кару: 1916 јылдын октябрь айдын 21 күнүнде јирме еки јыл полор.

Суру: Анын Улу Каан Абакаинин ады кем?

Кару: Александра Θεοδоровна.

Суру: Анын Улу Енезений ады кем?

Кару: Мария Θεοδоровна.

Суру: Улу Каанный ордына турар
Наслѣдниктый ады кем?

Кару: Алексій Николаевичъ.

Улу Каанный өскө карындаштары-
нын еје сындарынын, алардын бал-
дарынын адын билеин дезей, орус кни-
гедей кычыр.

Суру: Улу Кааныбис не жаңду кижиге?

Кару: Исус Христоско жаңдап турган
Православный жаңду кижиге. Анын учун
Ол кези жок елдин креске тушкенине,
крестүлөрдий Христос жаңы-была жүре-
рине сүгүнүп туру. Ишке кичейрин, көп
аракы ичпезин, церквее кичеп жүрерин,
бийлерге укур, ар кижее нак, бианду бо-
лорын жарадып-жат.
